

تاریخ عثمانی

تاریخ عثمانی انجمنی طرفین نشر اولتشد

برنجی جلد

مدخل ابدا بدایت ظهور عثمانیانی و عهد عثمانی خان قازی بی محتویدر

محرر لری

محمد عارف

نجیب ماصم

استانبول

مُصْبَعِی رُوحَانِیَّة

۱۳۳۵

عَمَّالِیُّنَا

تاریخ عثمانی انجمنی طرفندن نشر اولمشدر

برنجی جلد

مدخل ایله بدایت ظهور عثمانیانی وعهد عثمان خان غازی بی محتویدر

محرر لری

محمد عارف

نجیب عاصم

استانبول

مُطْبَعَةُ رِجَالِیَّة

۱۳۳۵

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

تاریخ ، ترتیب زمان اوزره نقش کیر خاطره اولمغه شایان اولان وقایع و حادثاتی ضبط و نقل ایدر .

حوادث گذشته صحائف تاریخده ایز بر اقمسه ایدی ماضی و قوفزردن نهان بر عالم نسیان اولور و سلسله انتقالات بشر لمحات روزمره به منحصر قالیدی . استقبالک شعله دار استدلالی اولان ماضی رهبر اولینجه رجال مسلک و حرکتلرنده اوکلرینی کوره میوب آتہ جقلری هر خطوه امل و ترقی محکوم زوال اولوردی . تاریخک فیاض و لایبد خواجه لق حق مسلمدر .

تاریخ مرآت شتون اولوق اعتباریله پیشندن گذران اولان هر واقعه انعکاس تامیله آنده تمثیل ایلر . قلم مورخینک بوانعکاساتی تحریفه صلاحیتی یوقدر . مورخک صفت اصلیه سی واقعاتی اولدینی کبی حکایه و تصویر ایلمکدر . بر جسم پارلاقنی و کتاه سنک جسامتی نسبتیله آینه به منعکس اولدیغندن صحائف تواریخده وقایع عالمک پارلاقلری و بیوکلری صدره کچهرک جهانگیرانک داستان مظفریاتی سطرلری طولدیرمش و انسانیت خدمت ایدن نیجه اختیارک اخباری اهل ایدلمشدر . تاریخه مال اولان امم و افراد آره سنده ولوله شکوه و داراتیله دکل ، علم و معرفته و مدنیت و انسانیت خدمتله اشتهار ایلینر ده ازیاده قیمتدار اولوب فیض و رفاهت بشریه به خادم اولان بر کاشفک ، بر مخترعک محصول سعی ناچیز بیله اولسه نامی ذکر جمیل منتله یاد اولمغه شایاندر .

وقوعاتی حالی اوزره ساده جه کشیده سلک سطور ایتک کافی دکلدر . احاطه لی بر نظرله اسباب و نتایجنی آرایوب بولوق ، موشکافانه تحقیق و تدقیق ایله بالاطراف قارئینک پیش مطالعه سنه عرض ایتک ، هر صفحه سنی

آری آری تحلیل و تشریح ایلمک ، بر حادثه‌ی فاعل و علاقه‌دارلرینک طرز تقدیرینه و زمان ظهورینک سویه تاقی و تفکرینه کوره محاکمه ایتمک و الحاصل حادثه‌ی و عامللرینی و معاصرلرینی جانلاندریوب سویلتمک لازمدر. پک چوق حالات واردرکه الیوم مردود ایکن بر قاج عصر اول امور مادیه و مقبوله دن معدود ایدی . مورخ بتون ادوارک معاصر ی ، بتون اوطانک و طنداشی اولمیدر دینلر نه کوزل سویلمشلردر. بر دورک احوال خصوصیه سی و درجه عرفانی نظر اعتباره آلهرق حکم ویرلمک مقتضی و بو کیفیت تعمیق اولمدقچه زبان تعریض و دشنامی اوزاتمق شمار نصفته منافیدر .

مورخه شو وظيفه لر تحمیل ایدیلنجه تاریخنک ماهیت و اهمیت دکیشیور و معلومات بشریه یه بر مرکز جولان اولیور . بو کون تاریخ علوم اجتماعیه و سیاسیه و اخلاقیه نك محراقی مثابه سنده عداولمقدمه و حقوق و فلسفه و سیاست آندن استناره ایتمکده اولدیغندن تاریخ وجدانلرک حاکم و ناظمیدر دیمک پک موافق اولور .

ذات شو کتسمات حضرت پادشاهی جلوس میامن مانوس هایونلرینی متمساقب تواریخ موجوده مزک عصر حاضر ترقیاتیه متناسب اولمدیغنی ودولتمزک بدایت ظهورندن الی یومنا هذا وقایعنی محتوی مفصلاتک ادوار مختلفه یه عائد وپراکنده آثاردن عبارت اولدیغنی نظر اعتباره آلهرق شان دولت ومله موافق ، یک آمنتک مکمل و مفصل بر تاریخ عثمانی وجوده کتیرلمسی آرزوسنی اظهار بیورملریله بو مقصد ملک پروری شاهانه یی حیز حصوله ایصال ایچون تاریخ عثمانی انجمنی تشکیل قلنمش ایدی .

تاریخی اولمیان بر ملت بختیاردر دینلر اولمش ایسه ده صحفه شتونه آتیلان ام و اقوام سرگذشتدن خالی اولیوب مقدراتی ضبط و تسطیر بوه فاخر و متاعبنی نکاشته صحفه تذکیر ایتمک احتیاجندن وارسته قاله ماز .

تاریخ دنیلن درسخانه عبرتدن عموماً استفاده و استفاضه اولنمق املی اجداد معالی نژاد ملوکانه ده دخی من القدیم نمایاندر. ابتدا سلطان مراد خان ثانی حضرتلری بوشیمه معرفته کایلیق اهتمام کوستره رک فرزندار جندلری ابوالفتح سلطان محمد خان ثانی شهنامه جیلکی رسماً احداث بیورمش و آندن صوکره تدبعت تاریخیه مشاغل جدیدیه صر مسنه کچهرک و پادشاهان عظام طرفلرندن مأمور مخصوصلر تعیین ای دیله رک ثبت و تحریر وقایعه علی الدوام صرف اقدام قیلمشدر. ادریس بتلیسنک هشت بهشت نام اثر محتشمی سلطان بایزید خان ثانینک زاده فرمان ملوکانه لریدر .

شهنامه نویسلرک و ادریس بتلیسی و خواجه سعدالدین افندی کبی امر مخصوص ایله تاریخ یازانلرک بر قسمی لسان فارسی بی اختیار و دیگر قسمی یازدقلری تور کجده فائده عامه یه عرض هنری و بسندیده خسرو زمان اولغی ترجیح ای دیله رک خلقک آ کلایه میه جنی درجه ده بلاغته و طمطراق الفاظه انهماک ایتمشدر . شهنامه نویسلر فردوسی طوسی بی وهشت بهشت و تاج التواریخ و لفری و صافی و معین الدین یزدی بی تقلید ایلدکلرندن محصولات قلمیه لری آثار تاریخیه دن زیاده آثار ادبیه اطلاق اولمغه سزادر .

شهنامه جیلک وقعه نویسلرک منقلب اولدقندن صوکره اسلوب دکیشوب بیك سنه هجریه سنی مبدأ اتخاذ ایدن نعیا افندی اخلافه بر کوزل نمونه اولمش و بعده وقعه نویسان عصر لرینه مخصوص شیوه انشادن بسبتون قورتوله مامله برابر وظیفه مترتبه لرینی دها زیاده تقدیر و اغلاق افاده دن ممکن مرتبه مجانبه ایتمشدر .

رسمی مورخلردن ماعدا بر طاقم اصحاب قلم وزرا و کبرانک امر و تشویقیله ویا کندی سائقه حمیتلریله بولندقلری دورک احوالی ویا بروقه نلک صورت جریاتی تحریره همت ایتمشدر . بو میانده اندرون و بیرون و جانلندن و سفرلرده کتابدن و حتی افراد سپاهیاندن مسموعات و مشهوداتلرینی یازارک اخلافه قیمتدار یادکارلر براقانلر چوقدر . طبع

و تمثیل ایدیله مه مش اولان بوبر کذارلرک بر قسم مهمی عدم تقیددن
 و با خصوص یانغینلرک لهیب خانمانس-وزندن ضایع و تلف اولمش ایسه ده
 ضیاعدن قور تیلانلر حالانته مطالعه اولمقده و بر اقانلره وسیله رحمت اولمقده در.
 آلتی بچق عصرلق متلاطم، فقط شعشعه دار بر حیات سیاسییه مالک
 اولان دولت عثمانیه بر مقتضای جلوۀ قدر چرخ ناهموار کاه ظهیر ویاور
 و کاه درشت و ستمکر اوله رق قرن سابقده نجم اجلالی بر آره لق گرفتار ظل
 خسوف کی کور و نمش ایکن اولاتنظیمات خیره نک و صو کره اصول مشروطیتک
 تأثیرات انتباهیه لریله ایقظا اولنان ملت فروغ شان ماضیسیله استقبالنک راه
 پر امیدنی تنویره و وهن تسیب و نادانی ایله رخنه گیر اولان بنای عظمتنی
 از سر نو تعمیره کمال جهد و هوس ایله عزم ایلدیکی ایوم زیب عیون مباحاتدر
 و شو تشبثات جدیه سنده توفیقات الهیهیه مظهرتی مأمول و مستدعادر.
 ایشته انجمنمز، شو آلتی بچق عصرلق حیات ذی وقاری کشیده
 سلاک تصویر و حکایه ایتک و وظیفه سیاه مکلفدر. وظیفه متحتمه سنک ایفاسنده
 رسمی و غیر رسمی مدونات موجوده مزنی تتبع، احتجاجه صالح هر درلو
 و ثائقه مراجعت، لدی الایجاب آثار اجنبیه دن دخی اقتطاف، مورخینک
 مختلف روایتلرینه تصادف اولندقدده علی طریق المحاکمه صحته اقرب اولانی
 ترجیح ایتمکه برابر اختلافات واقعیهی دخی حاشیه طرزنده عیناً ایراده،
 هر دورک تشکیلات اداریه و ترقیات علمیه و صناعیه و احوال اجتماعیه سی
 حقیقه دسترس اوله جنی معلوماتی و کبرا و امرا و دانشوران و مؤلفین
 و صنعتکارانک تراجمی و وجوده کتیریلن مبانی و مؤسسات و تألیفاته دائر
 تدقیقات و اطلاعاتی علاوه ایتکی و الحاصل شایان ذکر و استفاده هر نهیه
 مطلع اولورسه محلی کوسترمک شرطیه جمله سنی جمع و تلفیق ایلمکی مسلاک
 اتخاذ ایدندیکنی انجمن بیان ایدر. بناء علیه انجمنک تحریر و نشر
 ایده چکی اثر بر مجموعه التقاط اولوب قارئین و مطالعینی اسلافدن مدور
 تواریخ نوشتهیه مراجعتدن مستغنی قیله جق مرتبهده مفصل اولسنه اعتنا

ایدیله جکدر. عثمانلی تاریخی برطاقم دورلره وهر دور متعدد ابوابه وهر باب دخی مناسی وجهله فصللره آیرلمش و بنمه الکریم برنجی جلدی ساحه انتشاره وضع ایدلمشدر .

عثمانلی تاریخنه بر مدخل ایله شروع اولنمق ومدخلده تاریخ عثمانییه برزمین حاضر لامق اساس اعتباریله انجمنجه تقرر ایتمش اولدیغندن اشبو برنجی جلدده عثمانلیلرک اصلی اولان تورکلره و عثمانلیلرک یدفتحنه کچن ممالکده قبل الاستیلا حکومت ایدن امم واقوامک احواله متداثر بر خلاصه ترتیب ودرج قلمش ، بعده دولت ایدمدت عثمانیه نک بدایت ظهوری و برنجی پادشاه عالیجاه عثمان خان غازی نک عهد حکومتی نقل و بیان اولنمشدر . انجمنجه اتخاذ اولنان تقسیم اعمال اصولنه کوره اعضاسندن هربری اختصاصی دائره سنده ابراز مساعی ایله جک وحتی خارجدن بومساعییه اشتراک ایدله جک اولان اصحاب وقوفک هممات واقعه لری دخی مع الممنونیه قبول ایدیله جکدر . اشبو برنجی جلد اعضادن محمدعارف بک ایله نجیب عاصم بک طرفلرندن یازلدیغندن آنلرک امضاسنی حاویدر . برنجی جلدک نشری انجمنک تاریخ تشکیلی اعتباریله خلیجه تأخره اوفر ایدسه ده بونده احوال فوق العاده نک تأثیری اولوب مابعدینک تأخر مارضه لرندن مصون اولسنه اعتنا ایدیله جکدر .

ذات شوکتسمات حضرت پادشاهی انجمنک تشکیلی ومصارفک جیب هایونلرندن اعطاسی مثللو معالی حمایه ابراز بیورمش اولملریله مدیون منت وشکران اولان انجمن نشریله بسمله کش ابتدا اولدینی اشبو برنجی جلدی حضور فیوضات نشور ملوکانه لرینه عرض وتقدیم ایله کسب فخر ایدرولطفاً مشمول نظر اکسیر اثر تاجدار اعظمیلری بیورلمق نیاز وتمنیسیله تزايد عمر واقبال خلافتپناهیلری دعای واجب الاداسنی تکرار بتکرار رفع بارگاه جناب پروردگار ایلر .

منازل

مدخل

باب اول

{ توركلار }

بـ نـجـى فصل

توركلرك اصل و منشائى ، توسع و انتشارى ، اسباب و طرق مهاجرت . —
قبل التاريخ و قوعات : اوغوز خان . -- تورك ، تورانى ، اسكيت ، هون .
تعبيرلرينك اشتقاق و تعريفى .

— ۱ —

مراحل مقدره تاريخدن گذران اولوبده صحائف شونده اثر براقان
بالجهه ملك و امك اولديغى كې توركلرك دخى منشأنه و اوائل احوال
و قوعاتنه دائر معلومات فقدان و ثائقدن طولاي منقولات مليه نك تا تمام
و غير كافي رواياتنه منحصر قالور .

واقعا غربى آسيا آثار عتيقه سنك تدقيقاتندن و هندده كى اقوام حقه
اتنوگرافيا و علم السنه علماسنك تتبعات اخيره قيه سنندن حاصل اولان
بعض حقايقك منقولات مليه يه يارديمى اولمش ايسه ده بوجهت هنوز اكمل
ايديله مامش ، قطعيت كسب ايتماشدر .

بالجهه بطون و شعوب توركيه آردسنده من القديم متداول و مستمر
اولان بو منقولات مليه هجرتك يدنجى و سكرنجى عصرلرينك صوك
وايلك سنه لرنده توركلرك اك بيوك جماعتلى اولان اويغورلر ، اوغوزلر ،
موغولار لسانندن على طريق الحكايه ايران مورخلى واسطه سيه صحائف
تاريخه انتقال ايتماشدر .

بو روایات ملیه نك موغوللر لسانندن ضبط اولئانی دیگرلرندن دها
- مفصلدر ؛ زیرا حین ضبط وقیدده موغوللر کشور ایرانده حاکم ایدی .
ایکنجی درجهده اوغوزلرک و اوچنجی درجهده اوغوزلرک روایاتی
تفصیل ایدلمشدر .

موغوللرک روایاتی اک اول رشیدالدین الوزیرک (جامع التواریخ) نام
کتابنده کشیده ساک سطور اولمشدر .

اوغوزلرک روایاتی (اوغوزنامه) اسمیه مغروف بر کتابده تلفیق
اولمش ایسهده بو کتابک یالکز بعض پارچه لری تخریباتدن مصون قاله رق
زمانزه قدر یتشمش و تمامی کورمک هنوز نصیب اولمامشدر .

اوغوزلرک روایاتی یدنجی عصر هجری نهایتده (علاءالدین جوینی) نك
تألیف ایتدیکی (تاریخ جهانکشا) ده مختصراً بیان اولمشدر .

موغول و اوغوز روایاتنک اولیاتی آره لرنده جزئی مباینت اولمق
اوزره بری برینه مطابق اولدینی حالدده صوکره لری هر ایکی طرف
آریه رق کندی وقایع خصوصیه لریه مشغول اولمقده درلر . برده
اسرائیلیات اوغوز روایاتنه پک آز کیره بیلدیکی حالدده موغوللرکی آنکه
تماماً مزوجدر . چونکه آنی صدردن سطره نقل ایدن مورخین ایران
معلومات ذاتیه لرینی مثلاً توراتک انتشار اقوام حقدده کی بیاناتی و علم
انساب قدیمه نك فیه مخالف عندیاتی منقولات ملیه یه قارشیدر مشر و صافیت
ابتدائیه سنی بوزمشدردر .

اوغوز روایاتی کرک اسامی و اعلام کرک وقوعات جهتیبه دیگرلرینه
اصلاً بکزه میوب کرچه اسرائیلیاتدن آزاده فقط خرافات ایله آلوده در .
بناءً علیه تورکلرک مبادی احواله طریق اطلاع اشبو منقولات
مکتوبه در .

نام ملی اولان (تورک) لفظی ملته جد اعلاسنک بو آدله مسمی
اولسندن قالدینی مرویدر .

بو لفظ (تورهمك) ويا عرف وقانون معناسنه اولان (توره)
كله لرندن مشتق اولسى محتملدر . توركلرك حضرت نوحك حفيدى
ويافثك اوغلى (تورك) نسلندن تناسل وتشعبى روايتى اسرائيلياته عائد
فرضياتدندر .

توركلرك وطن اصليسى (اتل - وواغا) و (يايق - اورال)
تهرلىرى حوضه لرنده اولديغنه دائر سرد ايديلان روايات علم انساب
علمائى قديمه سنك ويرديكى معلومات اولوب حقيقتده توركلرك وطن
اصليرينك (پامير - بام دنيا) يايلاسنك اك شمالنده واقع (ايسيق كول)
اطرافى اولديغى متظاهر در .

آسيائى وسطانك مركب اولديغى يايلا لردن مركززده اولان پاميرك
شمال طرفى (آلا طاغ) سلسله سى تشكيل ايدر . ايسته توركلرك (يدى
صو) ديدكلرى محل بورالريدر . روسلر دخى اورالره بو كله نك ترجمه سى
اوله رق (سميره چهنسك Sémiretchensk) ديرلر .

بو طاغلر پامير يايلاسنك منتهائى شماليسنده ايكى صره اوزره متوازيأ
ديزلمش غرانيت قبالرندن مركب اوچ بيك متره يوكسكلكنده (قونغاى
Koungai) و دورت بيك اوچ يوز متره ارتفاعى بولنان (تالغار Talgar)
طاغلريه نهايت بولور . بو طاغلرك جنوبنده آنلره موازى اوله رق
(تهرسكئى Terskei) طاغلى واردر . بويوكسك طاغلرله محاط اولان
اوزون واديده (ايسيق كول) موجوددر .

(سيحون - سيردريا [۱]) نهرينك منبع آياق لرندن (نارين) ايرماغى
(تهرسكئى) طاغلرينك جنوب مائله لرندن نبعان ايدر . شمالده كى تالغار
وقونغاى طاغلى ده بوكولى (ايل) واديسندن آيبر .

پاميرك نهايت بولديغى طاغلرك انكلرندن اعتبارأ شماله طوغرى ممتد

[۱] سير بعضأده صير شكلنده يازيلير . معناسى معلومدر كه پارلاق ديمكدر .

اولان چولك هواسی پك شدتلیدر . قیشین میزان الحراره تحت الصفر قرق درکویه اینر و یازین الای درجهیه قدر یوکسلیر .

غربنده کی (آق قوم) و (قره قوم) چولارینک هواسی دخی عین تفاوتی کوستردجک صورتده شدید واطرادسزدر .

بوچوللره نظراً پك مرتفع اولان پامیرک شمال قسمنده یعنی طاغلق بولان یرلرده یازوقیش موسملرنده تفاوت دها آزیغنی قیشین چولار قدر صغوق اولدیغنی کبی یازین دخی صیجاغنی معتدلدر . چوللرک قیشی اوزوندر . بو موسمه اکثر طرفلری قارله مستور و موجود اولان نهرلر دخی منجمددر ؛ طاغدر ، اوودلر یکنسق برمنظره منجمده عرض ایدر . بهارک حلولیه برابر طوپراق قاردن قورتولوب ایکی متره قدر ارتفاعده اوتلر وچیچکلرله اورتیلور . لکن درعقب صیجاقلر باصدیغندن نباتات قورویهرق اورتهاق یانیق بر منظره اراهسنه باشلار و صوک بهارک یاغمورلری موقت بر رنک اخضر حصوله کتیرر . پامیرک شمالنده کی طاغلرک ذرودلری سنه نك اکثر آیلرنده قارله مستورددر . لکن بونلردن آشاغنی قسملری اورمانلرله مزیندر . قابل زراعت اراضی طاغ اتکلریله انهارک تشکیل ایتدکلری وادیلرده در ، مرعالر کثرتلیدر .

ایسیق کول وادیسنه کانجه : اراضی بوراده بتون بتون بشقه در . قیش موسمی بوراده غایت معتدلدر . اطرافده کی میاه را کده و جاریه تماماً انجماد ایتدکلری حالده بو کول طوکمز (سبب تسمیه سی اودر) . معتدل برهوا بو منطقه ده حیات افزا اولور .

بو کولک بولندینی وادی شرقدن غربه طوغری امتداد ایدر . وادینک غربندن نبعان ایدن (چو) نهری (آجی کول) ه منصب اولور . ایلی وادیسسی ایسیق کول حوضه سنک شرق شمال طرفنی تشکیل ایدر . شرق جهتی ایسه (تیان شان) سلسله جبالنه قدر امتداد ایدر . بو طاغلرک شرق طرفنی (کاشغر) و (چونغاریه) اراضیسیدر .

پامیر یا یلاسنگ قسم جنوبیسی (آریا [۱]) لرك مهد ظهوری اولدینی کبی قسم شمالیسی دخی (آلتای) و (اورال) قوملرندن بشقه بالجه موغول عرقه منسوب اقوامک وطن اصلیدر .

روایات منقولیه نظراً تورکلرک جد اعلاسی اولان (تورک) نام ذاتک دخی ذکر اولتان (ایسیق کول) جوارینی بالانتخاب توطن ایلمش اولمسیه بوراسی پک اسکی زمانلردنبری تورکلره موطن اولدینی آ کلاشیلور . تورک ، بوحوالیده یرلشهرک ابتدائی یعنی پدرانہ برحکومت تشکیل ایلمش ایدی . مرور زمان ایله بو حکومت شکل بسیطندن چیقهرق اولدقجه کسب انتظام ایتکه باشلادینی کبی تورکک اولاد و احفادی دخی چوغاله رق هر جمعیتک اوائل تشکانده اولدینی مثللو اسکان ایتدکری محللره صیغه مامغه باشلامشلردر . شو مضایقه سائقه سیاه آره لرندہ دغدغه هجرت ظهور ایدرک جهت غربیه و شرقیه طوغری طاغیلوب یا یلمغه ابتدار ایلدی . غرب طرفندہ (اورال) و جنوبده (سیحون) و (جیحون-آمودریا) نهرلرینه قدر اولان اراضی ده کی اقوام ، اوروپایه طوغری رحله قویوله رق اورالری خالی بولندینی و یا خود سکنه متباقیه سی اقل واضع اولدینی جهته بو طرفه هجرت تورکلر ایچون غایت قولای اولدینی حالده بونلرک (یدی صو) ایله (چونغاریه) آرسندہ کی صارپ اراضیدن کچمک مزاحنه

[۱] هـنـدک اک قـدیم الحان دینیه-نی جامع اولان (وهـدا Vēda) لره نظراً « آریا » کله سی هندستان فاتحلری اولان « صاف نسلی انسان » لر دیمکدر . لسانیندن ماقس موللر بو کله بی لاتینجه نیک « اکینجی » معناسنه کان « arare » یه ربط ایدر . آریا سوزی ایران و بلکه ده ایرلاندا کله لرندہ بقابولشدر . اسرائیلیاتده « ابنای یافت » دیه آ کیلان آریالرک مهد و محل ظهوری آرال دکزی و هندوکش طاغلری آراسنده کی قطعه ایله سیحونک یوکسک وادیلری اولق اقتضا ایدیور . بورادن برطاقی سند (اندوس) و صوکره کنکه (غانث) یه طوغری ایندکری کبی بر قسم عظیمی ده ده اول ایران ، قافقاسیه و اوروپانک بر چوق برلرینه طاغلمشدیور .

قاتلانہرق شرق جہتہ طوغری کیتکی اختیار و ترجیح ایملری شرائط اقلیمیہ دن ایلو و کلدیکی آ کلاشلماقدہ در .

ایسیق کول وادیسنی ترک ایله ہجرتہ باشلایان خلق (تکھ) نہری وادیسنی کچدکن صکرہ (پہلو) کچیدی [۱] اوکنہ واصل اولمشلردی . بورایہ قدر کچدکلی اراضی - طبیعت ارضیہ و اقلیمیہ نقطہ نظرندن - ترک ایلدکلی مواقک عینی ایدی .

فقط مذکور کچیدی مرور ایله صارپ طاغلی آشدقلی زمان واصل اولدقلی (چونغاریه) قطعہ سنک دها موافق شرائطی حائز اولدیغنی کوردکلرندن شرق طرفنک رجحاتی تصدیق ایدہرک جہت غربیہ بی بدایہ او قدر نظر دقتہ آلدیلر .

بویول و بوجہت ایسیق کول جوارندن ہجرت ایدن تورکلرہ بر طریق اساسی اولہرق دائما بو طرفہ دو کولدیلر و بوضورتہ موغولستان صحرا رینہ یاییلہرق دها شرقہ طوغری ایلو ولہ مکہ باشلا دیلر . بورالرہ انتقال ایدن خلق موغولستان صحرا رینک - غوبی چولی مستنا - کندیلی ایچون اولحہ بولندقلی شمالی پامیردن وصو کردن کچدکلی چونغاریه دن دها موافق شرائط اقلیمیہ بی حائز اولدیغنی آ کلا دیلر . اک اول ہجرت ایدنلر آرقہ لرندن کلانلرہ موقعلرینی ترک ایدہرک دها ایلری یورومک صورتیہ بو طریق مهاجرتی آچمشلردر .

کک ادوار تاریخیہ دن اول ، کک صوکرہ کوچبہ لک مهاجرتلی بک بعی اولہرق اجرا اولنور . بونلرک یابولندقلی محلہ نفوسلرینک .

[۱] چینلیلر لسانلرنده (کوک طاغ) دیک اولان تیان شان سلسلہ جبالنک شرقندہ کی چونغاریه و کاشغر قطعہ لرینی اسکیدن بری یول معناسنہ اولان (لو ۱۰۵۱) . اسم عمومیسیلہ یاد ومع مافیہ اولکیسنی طریق شمالی معناسنہ اولان (پہلو) وایکنجیسنی طریق جنوبی دیک اولان (نان لو) دیہ تفریق ایدرلری . تورکلر برنجیسنہ (بیش ایش) بالق) وایکنجیسنہ (آلتی شار) دیرلردی . اسکی تورکجہدہ بالق وشار کلہلری شہر معناسنہ در .

تکثير ياه صينيشه مامقندن ياخود حيوانلرينك رعينه مساعدمرعى بوله مامقندن .
 متولد اسباب ايله اچلرندن آريلان بر قسم بولدقلىرى ىرى ترك ايدەرك .
 ايلروليوب شرائط مطلوبه يى حائز اوله رق بولدقلىرى بر محله قونارلر
 وبر مدت صوكره موجب هجرتلىرى اولان اضطرار تكرار ظهور اتمكه .
 بونلك اچندن آريلان بر قسم ده ا عين صورته ايلرولر وبوحال تكرر
 ودوام ايدر ايدى .

شو صورت بدايته يكوچود اولان ملتلك بر طاقم شعبات وقبائله .
 انقسامى نظريه سنك اساسنى تشكيل ايدوب بويله جه تفرق وانقسام ايدن .
 جمعيتلر يا مسكن اتخاذا ايلدكلىرى ىرك اسمنى ياخود رئيس ايدندكلىرى .
 شخصك نامنى اخذ ايدرلردى .

اصللىرى بر اولان لسانلرك بر چوق فروع انقسامى وه فرعىك
 آردسندە فرقلىر ظهورى ده ينه بونظريه نك نتايج طبيعیه سندنر .
 ايسته توركلر بو صورته تفرق اتمكه باشلادقلىرى و شرقه طوغرى
 هجرت ايلدكلىرى صرده بونلردن بر قسم ده غربه واورادندە جنوبه .
 طوغرى مهاجرته باشلايوب (جيحون) نهرينه قدر ككشردى . فقط
 بو قسم مقداراً شرقه كيدنلردن ده آاز بولنيور ايدى .

توركلر بو حدود داخلندە يرلشەرك تأسيس جمعيات ايلديلر .
 روايات مليه يه نظراً (تورك) نام رئيس اولدن صوكره كلان حكمدارانك
 بشنجيسى اولان (آنجه خان) زمانندە توركلرك غربه و شرقه طوغرى
 بك زياده ياييلمش اولملرندن طولايى اداره كسب مشكلات ايلديكندن .
 آنجه خان مملكتى ؛ (موغول) و (تاتار) ناملرندە اولان ايكي اوغلى
 آردسندە تقسيم اتمكه توركلر او ناملر ايله موسوم اولمق اوزردە ايكي
 قسمه آيرلديلر .

روايات مليه نك اوغوزلر طرفندن اعطا اولنان بياناتندە بوانقسامه
 دائر قطعياً معلومات اولمديغى كى حتى (موغول خان) ى بيله چينلى اعتبار .

ایدرك تورك سلاله سی آردسنبه قبول ایتمشلردر. انقسامه دائر ویریلان بومعلومات موغوللر طرفدن بیان ایدیلان روایات ملیه دندر. بوصورتله ایکی یه آریلانلردن - چین تاریخلرنده دخی تصدیق اولدیغی اوزره - تاتارلر شرق جنوبی یه طوغری کیدرك چینه پک یاقین یرلرده توطن ایتمشلردر. موغوللر دخی جیحوندن موغولستانک وسطنه قدر اولان محالرده یغنی تورکستان غربی و شرقی و ماوراءالنهر قطعهلرنده اسکان ایتمشلردر. انجق بواسمه باقوبده آنلری شمیدیکی موغوللرک اجدادی عد ایتملیدر. زیرا روایات ملیه نك موغول تسمیه ایلیدیکی تورکلر غربده قالانلردر. نورکلرک انتشار عظیمی بو انقسامدن صوکره باشلار. شرق جهته کیدنلر بحر اصغر و اوقیانوس کیر ساحلرینه قدر اولان محالرده یایلدقلری کبی جهت غربیه ده دخی جنوباً ایران و هند غربی و الجزیره حدودینه و غرباً (خزر - قوزغون دکزی) و اورال و وولغانهرلرینه قدر بالانتشار تکثر ایلدیلر.

کرك هندده کرك آسیای غربیده اقوام آریه ایله وسام و حام نسلنه منسوب قوملرایله تماس و اختلاط ایدرك بونلری اداره لری آلتنه آلدیلر. اوروپا مورخین اخیردسنگ « قرون اولی فتوحات جسیمه سنه صاحب اولان ملتلردن اول بتون آسیانک (اسکیت) قومی النده اولدیغی واسکیتلرک اک اسکی انسانلر بولدیغی » حقنده کی روایتلریله « اوروپا و آسیانک قسم شمالنده (فینیا - فینلاندا) باتاقلقلرندن (آمور) نهری کنارینه قدر اولان یرلرده حالا اسکان ایتمکده بولسان تورانی ملتلرک تمامیه دکلسه ده قسماً اسکیتلره منسوب اولدقلری » حقنده کی افاده لری ذکر اولنان تماس و اختلاط روایاتندن ایلری کلکده در.

حكمدار زمانده واستيلا طريقيه ومعين برمدت ظرفنده وقوعبولمشدر .
 اوغوز خان ، فتوحاتيه اوقيانوس كير ساحلرينه وچين حدودينه
 قدر اولان ملكتلى وبورالرده ساكن اولان بالجمه توركلرى زير حكم
 غاليته آلهرق وجنوب وغرب وجنوب غربى طرفلرني استيلا ايدرك
 بيوك بردولت تشكيل ايشدر .

آسياده ظهور ايدن جهانكيرانك اك قديمى وبرنجيسى اولان اوغوز
 خان توركلرك (ابوت) درجه سنه اصعاد ايتدكلرى بيوك برحكمداردر .
 اوغوزك نام وشانى تورك خاطرات مليه سنى تزين ايتك اوزره عصرنده
 مشهور وافواهدده متداول اولديغى كى اخلاقنده وسياه مباحات اولهرق
 قالمشدر . حتى مؤسس بنیان سلطنت عثمانیه (عثمان غازى) حضرتلى بيه
 « عثمان ، ارطغرل اوغليسىك . اوغوز ، قره خان نسليسىك » ديه شان
 ماضى ياد وسلساه نسليه سنك اوغوز خانه انتسابى اعلان ايله افتخار
 ايشدر . جيحون نهرينه روملرك (اوقسوس OXUS) تسميه ايتلملى بونهركده
 اوغوز نامنه نسبت ايدليكنه احتمال ويرمكده در .

اوغوزك وقايى توركلرك مى شرقى وداستانلرينه زمين اولمشدر .
 وضع ايتديكى قانون (توره) طقوزنجى عصر هجرى يه قدر مرور ايدن
 قرق عصردن زياده بر زمان ظرفنده اوغوزلر (توركلر) وسائر توركلر
 آره سنده معتبر طوتش وصوكره لرى وضع ايديلان تورك قانونلرينه مأخذ
 اولمشدر [۱] .

منقولات مليه اوغوزك اقطار شرقيه ده وقوعبولان فتوحاتك بتون
 خطه چينه شامل اولديغى بيان ايدر ايسه ده معارف حاضرده مك مطلع
 اولديغى چين مؤلفاتنده بوبابده معلومات اولمديغندن بو فتوحاتك او قدر
 عمومى اولديغنه اعتماد ايديله منز . مثلا : چينك جنوب شرقيسى اولهرق

[۱] بو قانونك بر قسمى (سلچوقنامه) دنيلان ويازيجى اوغلى على چلبينك
 اثرى اولان (توارىخ آل سلچوق) ده مندرجدر .

(قره خطا) نامیه ذکر واره اولان کشورك تورك استیلاسنه اوغرا دیغنه
دائر هیچ معلومات یوقدر .

آنجق چینگ شمالی ولایتلرندن اولان (شنسی)، (شانسی)، (بجیلی)
(لیاوتونغ) ایله بونلرک شمالده بولان (مانچوری) و (موغولستان)
قطعه لری ساحل دریایه قدر تورکلرله مسکون اولدیغی مؤلفات مذکورده
تصریح ایدلمش اولدیغندن منقولات ملیه نك تصور ایتدیگی اوغوز خان
استیلاسنك شامل اولدیغی (چین) یالکز بالاده تعداد اولنان اشبو خطه لر
اولدیغی ایله تأویل اولنه بیلور .

چین آثارندن بو گونه قدر ترجمه وتتبع اولنانلرده تورکلرک بالاده
مذکور خطه لره زمان ورودی حقنده برقیده تصادف اولنه مامش ایسه ده
چینلیلرجه تاریخ ضبط اولنمغه باشلا دیغی زمان تورك اقوامنك اورالرده
ساکن اولدق لری آکلاشیلیور .

منقولات ملیه جه اوغوزخانك فتوحاتندن معدود اولان هنداستیلاسی
تاریخ نقطه نظرندن تورکلردن بعض جماعتك هندستانك حوالی غرب
شمالیسنه هجرتله یرلشم لری صورتنده تلاق اولنه بیلیر . بوبابده کی تدقیقات
پك اسکی بر دورده حتی آریالرک قطر هندی ته اجمندن چوق زمان
اول موغول عرقه منسوب برطاقم عشائر و قبائلک بطریق الهجره
هندستانك غرب شمالیسنه کلوب قالمش اولدق لرینی واقوام آریه نك قطر
هندی ته اجمنده بونلر محافظه وادامه ملیته مقتدر اوله میهرق یکی فاتح لره
قاریشدق لرینی ویالکز شرقه طوغری ایروولیانلر مصون قالب الحاله هذه
هندستانك بعض اقوام متفرقه صغیره سی بونلرک بقایاسی اولدیغی میدانه
چیقاریور .

عینی زمانده آریالر شماله دخی توجهله جیحون نه رینی کچهرک
سیحونه قدر اولان قطعه ده ساکن عناصری، تورکلرده داخل اولدیغی
حاله ، کندی ملیت لری آلتنده محو ایشلردر . آنجق سیحونك اوتنه